

STOJENSKI TOBORČENIK

Štev. 71.

Št. Vid ob Glini

Sobota dne 22. sept. 1945.

ITALIJA JE ZADOVOLJNA

Vsi italijan. listi so 20. t. m. objavili v razprtem tisku uradno poročilo o seji zunanj. ministrov v Londonu. Iz poročila je namreč razvidno, da Trsta ne bo dobila Jugoslavija. Prav zato je ital. javnost sprejela sklep zun. ministrov z velikim zadovoljstvom. Napetost, ki je vladala zadnje dni med Italijani, je popustila.

"Il popolo" je zapisal: "Včerajšnji dan je za Italijo dan vzpodbude, dan, na katerega se mora zavedati svojih osnovnih pravic, ki ji gredo po pravem pravu, česar ne sme nikoli pozabiti."

ITALIJA BI ŽELELA, DA BI TUDI REKA POSTALA MEDNAROD. PRISTANIŠČE

"Gionarle del Matino" piše, da osnutek mirov. pogodbe z Italijo ne bo gotov pred novembrom. Nato pa bi preteklo najmanj še pol leta do podpisa in ratifikacije mirov. pogodbe. List pričakuje, da bodo tudi dr. pristanišča postala mednarodna, zlasti Reka, ki jo utegne dobiti Jugoslavija. Prav zato je treba skrbeti za to, da se ne bi vmešale v krčaško pristaniško upravno katera država, ki ima kako konkurenčno pristanišče. /List s tem namiguje na Jugoslavijo, ki ima v sever. Jadransko pristanišče Bakar. Opon. poroč. /

ITALIJANSKO URADNO STALIŠČE O ITALIJAN-JUGOSLOVANSKI MEJI

Ital. zun. minister Alcide de Gasperi se je zadovoljil, da je svetu zun. ministrov predložil samo pisмено, kakšno je ital. stališče glede jugosl. ital. meje o. d. n. v traškem vprašanju.

Italijani priznavajo, da morajo nekaj žrtvovati, vendar pa prosijo, da bi bile njihove žrtve pravične, da bi bilo možno sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo. Opozarjajo na vlogo, ki jo je odigrala Italija v I. svetov. vojski, v kateri je dala dežela toliko žrtev za zavezniško stvar kakor tudi na aktivni ital. odpor v sedanji vojski.

Kakor so sinoči sporočili iz Londona, se je ital. zun. minister Gasperi, ki je imel prvotno namen, ostati v Londonu samo dva dni, odločil podaljšati svoje bivanje v Londonu do konec t. tedna.

Italijanski ministrski predsednik o Morganovi črti

Ital. minist. predsednik P a r r i priznava v nekem svojem poročilu z dne 18. sept. do neke meje odgovornost Italije za krivična dela, ki jih je storil fašistični režim. - Glede t. i. Morganove črte pa je Parri izjavil, da je nesprejemljiva. Ta črta je bila dogovorjena kot začasna demarkacijska /razmejitvena/ črta s sporazumom, napravljenim med Anglijo, USA in Jugoslavijo in podpisan in v Belgradu 9. jun. t. l. Po razmejitveni črti spada Trst in železnica in ceste, ki peljejo iz Trsta na Beljak čez Gorico in Koper, kakor tudi Pulj in druga pristaniška mesta na zapadni istrski obali pod poveljstvo in nadzorstvo zavezniških vrhov. poveljnikov. Glede vse italij. krajine vzhodno od Morganove črte pa je bilo dogovorjeno, da jo zasede s svojo armado Jugoslavija kakor tudi da jo Jugoslavija upravlja.

Niti Italija niti Jugoslavija nista bili soglasni z Morganovo črto. Londonski komentatorji /razlagalci/ pa se kljub temu opozarjali na to, da niti Morganova črta na bistvenih zemljepisnih in gospodarskih danostih.

Na zapadni strani so v glavnem mesta z italijan. večino, dočin so Jugoslovan. in italijan. jezikov. otoki z obeh strani črte. Po mišljenju londonskih poročevalcev je Morganova črta vsakakor primerna, da služi za osnovo pri razpravljanjih.

TUDI KANALSKA DOLINA JE BILA NA VRSTI

Včerajšnje "Kärntner Nachrichten" objavljajo z debelim tiskom tudi naslednje: "Pri obravnavanju vprašanja bodočih italijanskih meja bodo gotovo obravnavali o vprašanju Kanalske doline. Ker tačas ni priznane avstrijske vlade, ki bi se mogla pogajati za Avstrijo, je izdelala začasna koroška vlada sponenico v vprašanju Kanalske doline in Južne Tirolske. Ta sponenica je bila izročena angl. vojaški upravi v Celovcu, da jo odpošlje na pristojno mesto."

LONDONSKI TISK TOPLJO POZDRAVLJA PREDLOGE SVETA ZUNANJIH MINISTROV

Naravno je, ako je predlog sveta zun. ministrov glede rešitve jugoslov. italijan. problemov vzbudil znatno zanimanje. Vsi london. listi živo pozdravljajo spor, ki je bila ubrana v tem vprašanju. Opozarjajo pa vendar na to, da danes še ne da prav nič reči, kako bodo ta vprašanja končno rešena. Brezdvajset pa je, da se si vsi prizadejejo na jasnem glede tega, da se je treba odločiti za takšno rešitev, ki bo stalna in zadovoljujoča, ki bo vpoštevala gospodarske potrebe tako Italije kakor Jugoslavije. Za londonske liste je značilno, da sta obe državi, vseeno, ali bi Trst prišel pod Italijo ali pod Jugoslavijo pripravljene dati v pristanišču svobodne cone.

Po mnenju london. listov bi bila ustvaritev mednarodnega nadzornega sveta za tržaško pristanišče največjega gospodarskega pomena in bi sprava s sveta vrsto konfliktov. Po london. listih je Trst oporišče za tranzitni promet na eni strani v Italijo, Avstrijo in Češkoslovaško na drugi strani pa v Jugoslavijo, Poljsko, Romunijo in Grčijo.

TRST JE POSEBNO VAŽEN ZA AVSTRIJSKO GOSPODARSTVO

Včerajšnje "Kärntner Nachrichten" /No. 110./ poročajo, in sicer pod debelim tiskom, naslednje: Predvsem pa je za Avstrijo Trst največjega gospodarskega, ker je najbližje ležeče pristanišče in ker dobi avstrijska trgovina tako največji pogačo.

Včerajšnja seja sveta zunanjih ministrov v Londonu

Svet zun. ministrov je imel včeraj dve seji; dopoldanski je predsedoval franc. zun. minister Bidault, popoldanski pa angl. zun. minister Bevin. Na dopoldanski seji so zun. ministri razpravljali o osnutku mirovne pogodbe z Romunijo, na popoldanski pa o osnutku mirov. pogodbe z Belgarijo. Za osnovo razpravljali o osnutku mir. pogodbe z Romunijo je služil predlog sovjetske delegacije pa memorandum /sponenica/ angl. amer. delegacije. - Danes dop. ima svet zopet sejo.

ZA VOLITVE 11. NOVEMBRA JE BILA VLOŽENA SAMO TITOVA LISTA

Predvčerajšnjim je bil zadnji dan za vlaganje kandidatnih list za ustavno vodajno skupščino. Zadnji dan pred tem rokom so se voditelji opozicije v Jugoslaviji /Demokratska stranka, Radikalna stranka, Socialistična stranka/ dan posvetovali, ali naj vložijo kandidatno listo ali ne. Po tehtnem preudaru so se odločili, da liste ne vložijo in da ne gredo na volitve, ker volilni zakon ni demokratičen. Hrvatske opozicionalne stranke se bodo ravnale najbrž po njihovem zgledu.

Tajnik amer. voj. ministrstva je včeraj izjavil: "Prvo dejanje novega napadalca bi bilo, da z vso silo napade Ameriko. Zato je potrebno, da se vsi amer. državljani vojaško kar se da dobro izvežbani. Posebno važno pa je, da se najdejo učinkovita sredstva zoper atomsko bombo."

Agencija Polpres javlja, da je vrh. poveljnik polj. armade general Lunierski včeraj izjavil: "Normalno število polj. vojske mora biti povečano v obrambne svrhe. Tisti, ki zaradi nacistič. prilik niso imeli

nožnosti vojaško se izobraziti, morajo to sedaj nadoknaditi. - Večina poštovanih mad. je že zapustila polj. ozemlje. V polj. poveljnik ji je izrekel zahvalno osvoboditev, ki jo je prinesla polj. du. Povedal je tudi, da je v polj. arm. stopilo nekaj častnikov, ki so bili slej v inozemstvu. To je po njegov. mnenju dokaz polj. notranje moči.

Tito je izdal odlok o organizaciji uprave za nadzorstvo nad vsem blagom, ki ga Jugoslavija uvaža in izveža. Uprava bo tudi razdeljevala vse uvoženo blago med posamezne trgovske firme. Je poročal sinoč. belgrad. radio.